

РОЛЬ КРЕДИТНИХ ІНСТРУМЕНТІВ У РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Н.В. Захарченко, д.е.н., професор,

В.О. Атаманенко, магістр

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Рух позичкового капіталу в реальному секторі економіки здійснюється в різних формах, тобто опосередковується використанням різноманітних фінансових інструментів, які через їх кредитну природу одержали назву кредитних.

На думку Н.П. Поляк, кредитні інструменти – це форми забезпечення суб'єктів господарювання запозиченими ресурсами для фінансування реальної економіки, що реалізуються через механізм кредитного ринку у вигляді фінансових документів (специфічних активів). Таке визначення враховує їх економічну природу, призначення та кінцеві результати від їх використання для всіх учасників ринку [2].

До кредитних інструментів більшість економістів, таких як, В. Базилевич, О. Барановський, Т. Васильєва, О. Дзюблюк, О. Малахова, Н. Поляк, відносять: кредити (банківські та небанківських фінансово-кредитних установ); боргові цінні папери; похідні кредитні інструменти. Умовно їх можна поділити на три групи, в межах яких виділяються конкретні види інструментів:

1 група – кредити. Сюди відносяться: банківські кредити (іпотечні, проектні, споживчі, комерційні та ін.) і кредити небанківських фінансово-кредитних установ (кредитних спілок, лізинг, факторинг, комерційне кредитування та ін.);

2 група – боргові цінні папери – це векселі, корпоративні облігації, державні облігації, облігації місцевих органів влади);

3 група – похідні кредитні інструменти, або кредитні деривативи – кредитні ноти, кредитні дефолтні свопи.

Особливо важливою та позитивною є роль комерційного кредиту, який в умовах нестачі обігових коштів у господарських суб'єктів для проведення взаємних розрахунків може ефективно використовуватися для фінансового забезпечення господарських відносин та бути чинником відновлення фінансової стабільності товаровиробників.

Своєрідною формою товарного кредиту є лізинг. Він відноситься до специфічної форми фінансування розвитку реальної економіки при якій майно передається в користування на умовах строковості, платності, повернення.

Факторинг являє собою купівлю-продаж грошових вимог, належних первісному кредитору за товари чи послуги. Факторинг надає його користувачам вагомі переваги, пов'язані із управлінням дебіторською заборгованістю та контролем грошових потоків підприємства – клієнта факторингової компанії [3].

Основною перевагою використання похідних кредитних інструментів є можливість створення більш ефективних банківських портфелів, з точки зору банку як кінцевого користувача, що передбачає скорочення трансакційних витрат, а також витрат, пов'язаних з володінням базовим активом.

В результаті дослідження багатьох праць вчених, на нашу думку, основним і найбільш поширеним інструментом кредитного ринку є банківські кредити, серед яких найбільше виділяються стандартні та специфічні кредити, тому що вони мають більше переваг у зв'язку з індивідуальністю до позичальника. Саме тому подальший розвиток економіки залежить від ефективності використання таких кредитних інструментів як банківські кредити, кредити небанківських фінансово-кредитних установ, комерційні кредити, боргові цінні папери та кредитні деривативи. Впровадження цих кредитних інструментів забезпечить безперебійне відтворення економіки України.

Отже, на підставі вищезначеного визначимо роль інструментів кредитного ринку у розвитку реального сектору економіки: по-перше, інструменти кредитного ринку обслуговують перерозподіл капіталів в економіці та відбувається економія витрат грошового обороту; по-друге, здійснюється накопичення капіталів шляхом перетворення доданої вартості кредитних інструментів на додатковий капітал; по-третє, розширюється маса платіжних засобів через збільшення комерційних векселів та банківських депозитів та розширюється рефінансування комерційних банків центральним банком, а також здійснюється контрольно-стимулюючий вплив на кредиторів та позичальників.

Література

1. Дзюблюк О.В., Малахова О.Л. Банки і підприємства: кредитні аспекти взаємодії в умовах ринкової трансформації економіки : Монографія. Тернопіль.: Вектор, 2008, 324 с.
2. Поляк Н.П. Формування банківської системи України та розвиток банківського кредитування реального сектору економіки України. Вісник Університету банківської справи НБУ, 2009, № 3 (6), С. 104-109.
3. Терновська М.О. Дослідження стану ринку факторингу в Україні / М.О. Терновська. сайт: URL:www.nbuv.gov.ua.